

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 3 - Juli
51. aarg. - 1964

»Veteranskibet« S/S SKJELSKØR
Danmarks ældste, stadig sejlene skruedampskib

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Marineforeningens Landsskyttestævne

afholdes søndag den 6/9 i Kongens Lyngby med Marineforeningens Skyttelaug, Kongens Lyngby, som arrangerer og med følgende program:

Kl. 0800—0830: Indskydning af rifler paa skydebanen paa Lyngby Stadion, Sorgenfrigaardsvej.

0830: Skydning paa Stadions skydebaner. Indtegning til skydningen sluttet kl. 1100.

0830—1200: Serieskydning og keglespil paa banerne paa Lyngby Stadion.

1300: Frokost paa restaurant »Lottenborg«. Der serveres sildebord samt lidt smaalunt, 1/2 kylling, ost. Pris pr. kuvert 18 kr. excl. betjening.

Præmieuddeling

Efter frokosten et kort skyttelaugsmøde, hvori der som sædvanlig kun deltager 2 medlemmer fra hvert skyttelaug med stemmeret.

Dagsorden:

1. Fastsættelse af mødested for landsskyttestævnet i 1965.
2. Eventuelt.

Der skydes efter Dansk Skytte- og Idrætsforbunds regler.

Tilmeldelse til skydningen og frokosten, som er absolut bindende, maa ske til Marineforeningens Skyttelaug, Kgs. Lyngby, ved formanden, rådioforhandler *Frederik Martin*, Gladsaxevej 48, Søborg, tlf. Søborg 1747, senest den 15/8.

Marineforeningens Kalender

Helsingør afd.s aarlige aftentur til LAPPEGRUNDENS fyrskib afholdes 6/8. Madkurven medbringes og afgangens er fastsat til kl. 1800.

Marineforeningens Skyttelaug, København afholder træningsskydning 1., 15., 29. sept, 27/10 og 10/11. Præmieskydningen afholdes 13/10 og Lavets fødselsdagsfest finder sted 20/10.

Glostrup-Taastrup afd. indleder vinterhalvaaret med et medlemsmøde i »Kahytten« torsdag 3/9 — og fejrer sin 19-aars fødselsdagsfest 17/10, nærmere herom i »Saa til søs«.

Glostrup-Taastrup afd.s skyttelaug paabegynder fra 1/9 sine skydninger paa »Roskildetroen« hver mandag kl. 1930—2130.

Københavns afd. afholder jubilæumssammenkomst med damer (middag) i Restaurant Kongens Have den 10/9 kl. 1830. Holmens provst vil holde festtalen, og en visesanger vil komme fra Værløse for at underholde forsamlingen.

Københavns afd. afholder møde i Marinestuen i Kongens Have 8/10 kl. 1830 — det bliver en »Mandeaften«, hvor Stabslæge *Tramsen* vil fortælle om JUTLANDIAs togt som hospitalsskib og vise en film herfra.

Københavns afd. afholder sit store aarlige andespil i Restaurant *Karnappen* 5/11 kl. 1930.

2/8 afholder *Roskilde* afd. sin vidt berømte Fregatskydning kl. 1000 i »Prinsen«s have, og kl. 1200 møder damerne med madkurvene, senere er der keglespil og skiveskydning — men fregatskydningen er nr. 1 — og ideen hertil stammer fra Roskilde.

Frederiksberg afd. planlægger en udflugt 13/9 — enten til Søværnets artilleriskole paa Sjællands Odde eller til Eksercerskolen i Avderød.

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K.

^{A/s} Em. Z. Svitzers
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^{A/s}

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAPTET 41 . TLF. 1345 - 14345

...den nye skipper paa broen -

Efter at have passeret 70-års-mærket har Kommandør *G. de Lichtenberg* ikke villet lade sig overtale til fortsat at beklæde formandsposten i Marineforeningen. Ved Sendemandsmødet i Odense den 24. maj i aar lod han med Sendmændenes tilslutning formandshvervet overføre til mig.

I sin tid faldt det i min lod at være dirigent paa det Sendemandsmøde, hvor kommandotegnet skiftede fra Kommandør *Ipsen* til Kommandør *de Lichtenberg*, og jeg havde ganske naturligt lejlighed til paa nært hold at blive bekendt med den sum af erfaringer og de tanker om Marineforeningens fremtid, hvorved Kommandør *Ipsen* forlod kommandobroen.

Naar dette sammenholdes med den nu afgaaede formands ledelse, maa det siges, at med to saadanne formænd som de nærmeste forgængere, kan forhaandsindtrykket om fremtiden kun blive, at det er en tung arv at løfte.

Jeg takker sendemændene og derigennem ethvert medlem af Marineforeningen for den tiltro, der er lagt for dagen, til at jeg skulle kunne løfte denne arv og lede foreningen videre.

Imidlertid lever vi jo i en tid, hvor foreningslivet har vanskelige kaar. Det gælder for os alle at tage et nap i skøderne og trampe dækket langs. Maa jeg minde om *Christian IV's* ord i slaget paa Kolberger Heide: » ... naar blot enhver vil gøre sit bedste«. Naar vi løfter i fællesskab, er der haab om, at vi med ære kan videreføre vor mere end 50-aarige forenings bærende idé: At virke for udbredelsen af interessen for Søværn og Søfart, samt at værne om minderne og

Kommandørkaptajn *Kai Hertz*.

vedligeholde kammeratskabet fra tjenestetiden under orlogsflaget.

Fremgang heri skal opmuntres, stilstand og tilbageskridt bekæmpes — det kræver hver mands indsats, og det skylder vi vore forgængere inden for Marineforeningen.

Dens formaal er det værd.

Marineforeningens aarsberetning for 1963

aflagt af formanden, Kommandør *G. de Lichtenberg*
ved Sendemandsmødet i Odense den 24. maj 1964.

Marineforeningens formand indledte det aarlige Sendemandsmøde med at bringe Odense afd. en varm lykønskning til det nylig veloverstaaede 50-aars jubilæum. Samtidig takkede formanden, fordi afd. i aar for tredje gang havde paataget sig det store Sendemandsmøde-arrangement.

Efter samraad med Odense afd., som ikke selv ønskede at stille en dirigent, foreslog Hovedbestyrelsen Orlogskaptajn *J. K. Olsen* til denne post, og han blev valgt med akklamation.

Dirigenten konstaterede indledningsvis, at Sendemandsmødet var lovligt indvarslet og beslutningsdygtigt samt gjorde opmærksom paa, at da dette møde var det første

efter de ændrede loves vedtagelse, kunne der komme forskellige overgangsbesværligheder, som man maatte se at komme igennem. Ordet blev derefter givet til *KD de Lichtenberg*, der oplyste, at der var sendt telegrafiske hilsner til æresformanden, chefen for Søværnet og til kammeraterne i Norge og Sverige. Endelig overrakte formanden den obligate baadsmandspibe med kæde til Nyborg afd., som i det stille havde fejret sit 50-aars jubilæum i vinterens løb, og der oplæstes nogle telegrafiske hilsner fra Godthaab afd. og fra repræsentanten for Los Angeles-afdelingen.

Formanden udtalte derpaa mindeord over de mange gamle og brave kammerater, der var gaet bort i aarets løb,

og som alle hver især havde ydet deres indsats i vort arbejde, og som i deres sidste aar havde glædet sig ved tilknytningen til Marineforeningen. Tablisten i medlemsbladet har været stor, og mange gode kammerater ude omkring i afdelingerne vil blive savnet, men ogsaa indenfor Hovedbestyrelsen er en god kammerat gaaet bort. Vi vil mindes *Anton Nielsen*, Holbæk, for hans enestaaende kammeratskab og for det gode humør, der prægede hans deltagelse i foreningsarbejdet.

Vi vil ogsaa mindes Kommandørkaptajn, Baron *N. Iuel-Brockdorff*, een af de sidste af dem, der var med til at stifte Marineforeningen. Ifjor deltog han — 82 aar gammel — i jubilarstævnet — jeg udtaler et:

Æret være deres minde.

Medlemstallet var pr. 1/5 1964 8998 mod 9178 paa samme tid ifjor. Afdelingernes antal er reelt 95 — nominelt 105.

Skyttelavene, ialt 8, er stadig et vægtigt og værdifuldt led i vort foreningsliv og sammenhold, naar antallet af lavene er gaaet ned, skyldes det vanskelige forhold m. h. t. skydebaner.

Marinestuerne (74) er i stadig fremgang, og der føles en stigende interesse og forstaaelse gennem det initiativ, der vises for straks at skaffe nye og bedre lokaler, naar flytning er nødvendig.

Økonomien staar jo endnu i jubilæumsaarets tegn, men det og det forhøjede kontingent — naar det vel og mærke kommer ind — vil forhaabentlig snart kunne bringe balance — men mere herom under regnskabsaflæggelsen.

Foreningslivet. Ved min overtagelse af formandsposten efter *KD Ipsen* følte jeg, at der foregik eller maatte foregaa en forandring i foreningens virke. Mange forhold krævede — efterhaanden som tiden gik — ret naturligt en ændring, og det interesserede mig meget at finde frem til tanker og ideer, som kunne give nye impulser i foreningslivet og at bringe disse tanker videre.

Om dette arbejde har sat sine spor, ved jeg ikke — det er jo allerede passé, men jeg ved med bestemthed, at afdelingerne af sig selv med deres lokale karaktertræk, væremaader og vaner har arbejdet sig støt og roligt fremad, og jeg føler, at man er kommet igennem den overgangsperiode, som jeg saa i starten. Jeg anser distriktsmøderne for at være overordentlige værdifulde, og ved lovændringen sidste aar er de jo paa en hel anden maade blevet knæsat og ikke overladt til tilfældigheder. Det er paa disse møder, at man bedst kan faa behandlet interne problemer og emner.

Aaret 1963 stod jo i 50-aars jubilæets tegn, og vi kan vel alle være enige om, at det blev afholdt paa en maade, som vi kan være tilfredse med samt at jubilæets forløb saavel udadtil som indadtil — trods anspændt økonomi — havde et præg, som var forening og dens arbejde værdigt.

Ogsaa indenfor afdelingerne er der kommet skred i 50-aars jubilæerne, og de her givne beviser for styrke og sammenhold lover godt for foreningsarbejdet i fremtiden.

Særlig betydningsfuld var gennemførelsen af lovændringen om valg til Hovedbestyrelsen og dermed en lovfæstelse af distriktsinddelingen. At meningene om hele dette spørgsmaal i begyndelsen stod stærkt delte og skarpt mod hinanden, og derved var medvirkende til, at sagen trak i langdrag, er blot et tegn paa, hvor betydningsfuldt og alvorligt man saa paa dette spørgsmaal.

Selv var jeg betænkelig ved disse forandringer, og jeg frygtede ville føre meget andet med sig, det skal ikke være nogen hemmelighed — men det var jeg jo ikke ene om — men her vil jeg gerne udtale min personlige glæde over

det opnaaede resultat. Jeg føler, det fik en heldig udgang; vi landede som sædvanligt med alle 4 ben paa jorden.

Jeg tror nyordningen vil skabe tilfredshed og arbejdsro lang tid fremover, indtil nye tider og forhold stiller sine krav til naturlige ændringer, og jeg ønsker held og lykke med det opnaaede resultat.

Jubilarstævnet med besøg og middagsspising i Avderød var særdeles vellykket, selv en del regn i starten satte ingen skaar i humøret.

Landskyttestævnet i Randers var meget vellykket og særdeles veltilrettelagt, og der var god tilslutning hertil.

Efter en kortere omtale af festlighederne i anledning af Dybbøldagen, hvor Marineforeningens formand var medlem af festkomitéen, og af arrangementerne paa Helgolandsdagen sluttede Kommandør *de Lichtenberg* sin aarsberetning:

»Ja, dette var i korte træk løst og fast om vor forenings virke, men gaar man lidt nærmere i detaljer, vil man hurtigt bemærke de mange steder ude omkring, hvor der gøres et godt og fortjenstfuldt arbejde, og hvor baade fantasi i fornyelse og afveksling og trofasthed i det traditionsmæssige har givet et sundt og værdigt resultat.

Jeg vil derfor inden jeg slutter i dag bringe en varm tak til alle formænd og bestyrelser rundt omkring for deres indsats i Marineforeningens arbejde. Jeg ved, det er en stor byrde, der lægges paa ledelsens skuldre, men jeg haaber, at man aldrig maa tabe Marineforeningens betydning af syne, og af at det er os, der i vort samfund skal værne om og tale vort Søværns og vor Søfarts sag.

Formandens aarsberetning, hvortil ingen havde bemærkninger, blev modtaget med bifald. *Hovedkassereren* aflagde derpaa regnskabet, omtalte de store jubilæumsudgifter samt den meget store langsommelighed, der udvist ved kontingentindbetalingen.

OK *Janus Sørensen*, som bebudede sin afgang ved næste Sendemandsmøde, henstillede indtrængende, at man i hans sidste hovedkassereraar glædede ham med en flinkere indbetaling til Hovedkontoret. Der blev ogsaa appelleret til at gøre en indsats ved afsætningen af restbeholdningen af Mærkater.

Borggaard, *Søllerød*, og *Brolykke*, Kgs. Lyngby, havde forskellige bemærkninger til regnskabet. *Petersen*, Frederikshavn, oplyste, at hans forslag vedrørende medlemsbladet først ville foreligge færdigt til næste aar, men baade *Birthin*, Aarhus, og *Gudmann*, Hadsund, gav udtryk for utilfredshed med denne aktion, og *Landssekretæren* besvarede forskellige spørgsmaal, hvorefter regnskabet blev enstemmigt godkendt.

Marinus Petersen, Helsingør, fremførte denne afd.s forslag om nedsættelse af kontingent for ældre medlemmer, men efter nogen diskussion faldt forslaget ved afstemning (42 for — 115 imod).

Næstformanden fremsatte derefter forslag om udnævnelse af den afgaaende formand, Kommandør *G. de Lichtenberg*, til æresmedlem af Marineforeningen, et forslag som blev enstemmigt vedtaget med stor akklamation, og Kommandøren rettede derpaa en tak til Sendemændene for den ære, der blev vist ham — i tilslutning hertil oplæste *Hovedkassereren* en hilsen til formanden fra Godthaab afd.

Baade Aarhus og Randers indbød til næste aars Sendemandsmøde, selvom det var sket lidt uformelt, saa enedes man om at mødes i Randers næste aar.

(Blad venligst om til side 9, v. sp.)

Marineforeningens jubilarstævne 1964

hvori er indlagt et besøg paa Søværnets nye, moderne
Eksercerskole i Avderød i Nordsjælland

Søndag den 30. august 1964

afholder *Marineforeningen* jubilarstævne paa Holmen til minde om indkaldelse til tjeneste ved Søværnet, i aar er det aargangene 1954 — 49 — 44 — 39 — 34 — 29 — 24 — 19 — 14 — 1909 osv.

Hjælp selv med til at skaffe den store tilslutning fra egen aargang ved at skrive til kammeraterne.

Der gøres et stort arbejde for at faa jubilarstævnet gjort bekendt for alle de jubilarer, hvis adresse er *Marineforeningens* bekendt, ligesom ogsaa dagspressen er anmodet om at omtale det, men den personlige paavirkning er altid den bedste.

Der er nu gaet 17 aar siden Søværnet flyttede sin Ekserceruddannelse fra Holmen, først til de meget primitive forhold i Arresødallejren og nu senest og endeligt til det store og moderne uddannelsescenter paa halvøen Avderød, der skyder sig ud i den smukke og ejendommelig mangefarvede Arresø, derfor er der indlagt et besøg her i jubildagens program, saaledes at de yngre jubilarer ogsaa kan mindes deres første dage i Søværnet, og programmet lyder:

Kl. 1030 Møde ved Værftsbroen for enden af Prinsessegade (linie 8). Her afholdes parade for Chefen for Flaadestation København og *Marineforeningens* Formand, og der vil i forbindelse med en kort andagt ved en vpl. teolog blive henlagt kranse ved mindstenen for civilt og militært personale af Søværnet. Derefter afmarcheres med *Marineforeningens* Københavns afdelings musikkorps i spidsen til frokost, som finder sted

Kl. 1215 paa Marinekaserne København (tidl. Søværnets kaserne) paa god, gammel orlogsmanér. Af pladshensyn vil der kun kunne udstedes 200 billetter til frokosten; det gælder derfor om at anmelde sig snarest muligt, og opmærksomheden henledes paa, at der i de senere aar har været for mange, der møder uden forud at have anmeldt deltagelse. Der skabes derved mange og store vanskeligheder i arrangørernes frivillige arbejde, og samtidig udvises en utilladelig hensynsløshed over for personalet paa Marinekaserne m. fl. Det er derfor bestemt, at der for fremtiden *ikke kan gives adgang til jubilarstævnets frokost eller middag uden den forudanmeldelse, der er betingelse for deltagelse*. Alle, der ikke har fulgt de givne anvisninger, maa beklageligvis afvises.

Kl. 1400 Kort rundgang paa den nordlige del af Nyholm med besøg i Nyholms gamle mastekran.

Kl. 1445 Afgang fra Holmen til Ndr. Toldbod.

Kl. 1500 Afgang med busser gennem det smukke Nordsjælland til Eksercerskolen i Avderød.

Kl. 1615 Ankomst til Avderød. Omvisning under sagkyndig ledelse.

Kl. 1800 Skafning i den moderne kostforplejningsbygning.

Kl. 1930 Udskejning.

Kl. 2000 Afgang med busser til København.

Kl. 2115 Ankomst til Raadhuspladsen — og hermed er Jubildagens officielle program udtømt.

Parolen lyder derfor nu:

Deltagelsen er dyr, men frivillig, og den kan opdeles i 3 afsnit, hvoriblandt der frit kan vælges deltagelse i ét, flere eller alle af følgende programpunkter:

I. *Jubilarparaden*. Til dækning af de mange forskelligartede udgifter ved det store arrangement vil der være at erlægge en afgift paa kr. 5,00 af hver deltager.

II. *Frokost* bestaaende af bixsemad, 2 stk. ost, 2 øl, 2 snaps og kaffe incl. alle omkostninger for kr. 17,00 pr. kuvert.

III. Efter det nye program vil *jubilarmiddagen* finde sted i kostforplejningsbygningen i Avderød. Her skaffes efter cafeteria-systemet, som er indført paa alle moderne kaserner. Menuen lyder: Flæskesteg, æblekage og kaffe, og hertil gives: 1 snaps, 2 fl. øl og 1 gl. cognac — alt er sammen med busturen medregnet i prisen: kr. 25,00.

Tegningen er bindende, og anmeldelse om deltagelse sker til *Marineforeningens* hovedkontor, Havnegade 55, 2. sal, tlf. Palæ 2886, aabent daglig kl. 10—16, undtagen lørdag. Ved indbetaling af beløbene paa foreningens *postkonto nr. 1608*, vil adgangskort blive tilsendt. Det er af den grund nødvendigt paa indbetalingskortets talon at anføre nøjagtig *adresse og aargang*.

Beløbene bliver:

I. Deltagelse i jubilarstævnet kr. 5,00

II. Deltagelse i frokosten paa Holmen kr. 17,00

III. Deltagelse i busturen med middag i
Eksercerskolen i Avderød kr. 25,00
eller ialt kr. 47,00

I betalingen er indbefattet udgifter til musik, dekoration, til- og afriktion af spisesal m. m., transport af service, materiel, tryksager, buskørsel m. m.

Sidste frist for anmeldelse ved indbetaling paa postkontoret er mandag den 24. august,

Efter lørdag den 22. august vil adgangsbilletterne ikke blive tilsendt, men de ligger klar til afhentning ved værftsbrogavten paa jubilæumsdagen mod forevisning af postvæsenets kvittering for beløbet indbetaling. Af hensyn til de vanskelige forsyningsforhold er mandag den 24. august fastsat som absolut sidste frist for anmeldelse til jubilarstævnet. Uden forudanmeldelse kan plads ved maaltiderne ikke paaregnes, og *deltagerne opfordres til i egen interesse at lette arrangørerne arbejdet — dels ved at anmelde deltagelse i god tid og dels ved at følge de her givne anvisninger*.

Det vil være jubilarudvalgets opgave at gøre festen saa smuk og fornøjelig som muligt; — hertil kræves dog hjælp og støtte, og for at vore mindre bemidlede aargangskammerater ogsaa kan komme til at deltage, beder vi bedre situation om at yde et ekstra bidrag, hver efter sin evne.

Ogsaa *ikke-medlemmer* af *Marineforeningen* kan som jubilarer deltage i stævnet.

Under stævnet vil der for en pris af kr. 5,- blive forhandlet 25 og 40 aars jubilæumstegn for aftjening af værnepligt, naar dokumentation for indkaldelsesaar forevises.

Paaklædning: »Daglig blaåt«.

Jubilarudvalget.

Mindeaaret 1964

Soldaterforeningerne og Forsvarsbrødrene stævnedes mod Dybbøl til mindedagen den 18/4 og mange andre nationale foreninger sluttede op.

Soldaterforeningerne havde chartret M/S HANS BROGE, og de blev ved afsejlingen fra Langelinie i København hilst af Marineforeningens Musikkorps, en kammeratlig gestus overfor de mange kammerater ombord. Marineforeningens formand var medlem af festkomitéen, og medlem af hovedbestyrelsen, *Burcharth* fra Kolding, var mødt op i spidsen for repræsentanter for forskellige MF-afdelinger, hovedsagelig fra det sydjydske distrikt.

Burcharth beretter følgende om turen:

»Vi deltog først i mindegudstjenesten i Sct. Marie kirke, og dette blev en uforglemmelig og gribende oplevelse for os alle.

Sognepræst *Jørgen Rasmussen* tolkede i smukke ord begivenhederne omkring Dybbøl, og den trange skæbne for vort land i tiden, der fulgte. Det var en meget højtidelig andagt efterfulgt af den skønneste korsang ved radiokoret og kirkens eget kor.

Det var et aldeles betagende syn, efter denne højtidelige kirkelige handling, at træde ud af vaabenhuset og betragte den vidunderlige udsigt fra den højtliggende kirkebanke ud over det solfyldte Alssund med Dybbølbanke og den hvide mølle som baggrund. I den maleriske havn laa vort gode skib WILLEMOES samt en undervandsbaad og to bevogtningsfartøjer — ja, meget er sandelig ændret i marinens skibe siden vor gamle hæderkronede ROLF KRAKE bevogtede Alssund i 1864.

Kirkepladsen var et imponerende hav af 600—700 faner, klar til afmarch mod Dybbøl i vel nok den største procession vi endnu havde set og vel ogsaa nogensinde mere kommer til at deltage i.

Med trommer og piber samt vajende faner nærmede vi os Dybbølbanke, hvor den gamle, smukke mølle, med de store møllehjul, langsomt atter »male Danmarks hvede, Danmarks rug«. Paa bankens højeste punkt vajede Danmarks største Dannebrogflag, skænket af Danske Soldaterforeningers Landsraad til denne een af vort lands blodigste slagmarker.

Her paa de gamle skanser var ca. 40.000 vidne til et betagende sceneri formiddagen igennem, hvor først og fremmest vor konge og dronning samt vore tre smukke prinsesser kastede glans over denne mindedag ved deres nærværelse. Dagens højdepunkt var Kongens spontane tale. Uden manuskript gik Hans Majestæt paa talerstolen og bragte en hilsen til de mange, der var mødt op, og en tak til de, der havde bragt et offer for Danmarks sag, baade før og nu.

Ligeledes talte statsminister *Jens Otto Krag*, amtmand *Vagn-Hansen*, Aabenraa, biskop *H. Dons Christensen*, Ribe, samt oberstløjtnant *Aagaard Petersen*, Sønderborg.

Efter afsyngelse af nationalsangen gik alle i procession tilbage til kirketorvet, hvor chefen for Hæren talte, og derefter tilhylledes fanerne under kommando.

Vore »gaster« samledes til frokost paa restaurant »Sønderjylland«, derefter var der mindesammenkomst i frihedshallen med taler, symfonikoncert og fællessang.

Til sidst gik turen til kammerat *Borcardts* store demonteringsanlæg for flyvebomber, det eneste af sin art herhjemme og et meget interessant og særpræget anlæg at bese (forbudt omraade!).

Dermed sluttede den begivenhedsrige dag i den smukke sønderjydske landsdel, som altid vil staa for os, som noget

MF.s næstformand, O. H. Maegaard, lægger krans paa Lieutenant B. W. Jespersens grav paa Holmens kirkegaard.

af det mest stemningsfulde vi i national henseende nogensinde har oplevet«.

I København havde MF.s næstformand, *O. H. Maegaard*, lagt krans paa Lieutenant *B. W. Jespersens* grav paa Holmens kirkegaard — det var den eneste søofficer, der faldt i denne krig ombord i ROLF KRAKE netop 18/4 — samt paa den længstlevende marineveteran, *Hovmester L. H. Kleins* grav paa Gentofte kirkegaard.

Næstformanden lagde samtidig en blomsterbuket paa mindesmærket over fregatten SJÆLLANDS faldne fra kampen ved Rügen 17/3 1864.

Den 9/5 var det Flaadens mindedag — Helgolandsdagen, og Marineforeningen modtog følgende telegram: *Danske Soldaterforeningers Landsraad mindes den for Marinen saa smukke mindedag den 9. maj. Venlig hilsen, Dinesen.*

Ved eskadrechefen, admiral *Suensons* mindesmærke i Nyboder var opmarcheret et æreskompagni med tambourkorps fra Søværnet. Her nedlagde Viceadmiral *Pontoppidan* Søværnets krans, *KD de Lichtenberg* lagde krans fra Marineforeningen, ligesom ogsaa mange andre nationale foreninger var mødt frem.

Kontreadmiral *Bahnsen* nedlagde en krans ved minde tavlen i Søborg kirke i Nordsjælland, hvorpaa vpl. orlogsgast *Peter Adamsens* navn er anført, han døde ombord i fregatten JYLLAND 9/5. Marineforeningen var her repræsenteret ved hovedbestyrelsesmedlem *Hans Pedersen*, Frederiksværk. Formanden for Gilleleje afd., *Jens Nielsen*, og sognepræsten, feltpræst ved Livgarden, pastor *Spliid*, havde sørget for, at familien ogsaa var repræsenteret.

2 af Søværnets bevogtningsfartøjer gik til Sejersø for at lægge krans, ligesom der ogsaa var kransenedlægning paa Thursø.

Marineforeningens landssekretær lagde sammen med formanden for Kbhvn.s afd. og Marineforeningens Skyttelav, Kbhvn., krans og blomsterankre paa den sidste Helgolandsveterans grav paa Kastrup kirkegaard, og her bad provst *Strunge* en bøn.

MF.s næstformand, O. H. Mægaard, lægger krans paa Hovmester L. H. Kleins grav paa Gentofte kirkegaard, t. h. ses Kleins datter og Ing. Holm fra Gentofte afd.

I Kristianssand i Norge holdtes en smuk og stemningsfuld mindehøjtidelighed ved heltegraven, hvor de faldne fra 9. maj hviler. Viceadmiral, Hs. kgl. Højhed Arveprins Knud, som var ankommet med færgen fra Hirtshals og eskorteret af 2 danske fregatter, lagde en krans fra Søværnet, Kommandør *A. Schulze* lagde Kongens krans og ambassadør *T. Ronne* mødte med krans fra den danske regering. Naturligvis var der ogsaa talrige norske krans, baade officielle og private. Marineforeningen var talstærkt repræsenteret af medlemmer fra Distrikt XII.s forskellige afdelinger med Hovedbestyrelsesmedlem, Taksator *Arne Sørensen*, i spidsen. Ved en mindegudstjeneste i domkirken blev der ophængt en model af fregatten JYLLAND som kirkeskib, en gave fra Hjerring by. Kristianssand bystyre sluttede med en officiel middag om aftenen.

Ogsaa mange steder rundt om i Danmark mindedes man begivenhederne. Ved krigergravene paa mange kirkegaarde mødte — enten den 18/4 eller den 9/5 — repræsentanter for forsvarets forskellige grene og de gamle soldater og orlogsgasters mange foreninger i ærbødigt minde om helten, der stred for 100 aar siden.

Kbhvn.s afd.s formand, boghandler O. Reumert, lægger et blomsteranker paa Helgolandsveteran Hans Hansens grav paa Kastrup kirkegaard. T. v. ses MF.s landssekretær og formanden for Marineforeningens skyttelav Kbhvn. R. Ljungberg samt provst M. Strunge.

Køge afd. havde sammen med Sønderjysk Forening og *Køge* Mandskor arrangeret en mindefest paa Helgolandsdagen 9/5 — p. g. af vejret maatte man flytte fra Museums-gaarden ind i Teaterbygningen.

Stadsskoleinspektør *Klein* bød velkommen, hvorefter flaget blev hejst med det sædvanlige ceremoniel. Derpaa gav *KK K. Hertz* en skildring af kampen og sagde herunder: »Det, der gør 9. maj mindeværdig, er den moralske holdning den danske flaadens besætninger viste. Krigen var tabt til lands, men kampen ved Helgoland var et solstrejf igennem de mørke skyer, der hvilede over Danmark. Den var tillige ærefuld for den danske orlogsgast, som viste, at der endnu var noget af vikingeaanden tilbage i den danske mand, og at med den rette aand og den rette leder kan Holger Danske-myten blive til virkelighed«.

Festen sluttedes med en sangafdeling og flagnedhaling.

Aalborg afd.s formand og medlem af Hovedbestyrelsen, Taksator Arne Sørensen, lægger Marineforeningens krans paa heltegraven i Kristianssand.

Den i fregatten JYLLAND i Ebeltoft planlagte, derpaa aflyste og saa alligevel iværksatte mindefest 9/5 kunne selv-sagt ikke faa tilslutning fra alle, da flere afdelinger havde planlagt udflugt o. l. paa denne dag. Her var Turistchef *Lichtenberg* og *KK R. Steen Steensen* talere, og Søværnet var repræsenteret ved 2 mindre fartøjer.

Forsvaret af de danske vesterhavsoer udfor Slesvigs vestkyst gennemførtes modigt, resolut og dristigt i krigsaaret 1864 af Captainlieutenant *O. C. Hammer* og hans faatallige, men raske mandskab — uden væsentlig støtte fra Hær- og Flaadestyrerne.

Begivenhederne — ikke mindst Hammers bestemte optræden — lever stadig paa øerne. Ved en mindefest i Vyk paa Før den 9/5 i aar talte Hammers barnebarn, den kendte marineskribent og søofficer, *F. H. Kjolsen*, i den friske forening om krigsbegivenhederne paa øerne ledsaget af lysbilleder, og som afslutning overrakte KD et gammelt dannebrogflag med Kong Frederik VII.s kronede navnetræk i korsets midte til skolen, det havde i sin tid vajet fra *Hammers* flagstang og var bevaret som et klenodie i familien.

Foredraget blev gentaget faa dage efter for gymnasie-eleverne paa Duborgskolen i Flensborg.

Aarhus by har et kvarter, hvor gaderne har faaet navne efter danske søhelte. Helten fra kampen ved Helgoland, 9. maj 1864, *Eduard Suenson*, vil nu ogsaa faa sin gade her, udgaende fra Otto Ruds Gade.

Marinehistoriske noter om Helgolandskampen 1864

Det britiske s/s MARY var i 1864 kuldepotskib ved Vesterhavsoerne for Nordsøeskadren, det var fragtet i Newcastle og udlagt i Listerdyb.

Smalby var afmærket med sømærker og et fyrskib i aaben sø (det under krigen inddragne Ejderfyrskib) ud for indløbet til Smalby og 3 kendte mænd, krydstoldassistent, var her klar til at lodse de tre store skibe ind.

Efter aftale med eskadrechefen fjernede Captainlieutenant *Hammer* den 4/5 hele denne afmærkning — den blev atter udlagt et par dage efter og endeligt inddraget 9/5, da *Suenson* sejlede til Christianssand for her at landsætte de saarede og lade de faldne begrave.

Da en væsentlig del af de paa blokadeposterne opbrugte skibe var *sejlskibe*, var der med fregatterne udkommanderet reserveløjtnanter (indkaldte skippere og styrmænd fra koffardiflaaden) til anvendelse som priseofficerer. Saaledes blev f. eks. Løjtnant *Kristensen* fra NIELS IUEL i februar sendt om bord i en prøjsisk bark ved Doggerbank sammen med 4 skarpt bevæbnede orlogsgaster for at sejle denne prise til København. Det blev en haard rejse, hvorunder en del af barkens rig gik over bord under en storm ud for Jyllands vestkyst og først i marts naaedes til København. Her maatte prisekommandoen om bord i logisskibet afvente fregattens ankomst til København i april, og de naaede trods alt at være med i kampen den 9. maj.

Under kampen ramte en fjendtlig granat skibsklokken om bord i fregatten JYLLAND og splintrede den, hvorved en del infanterister fra soldatesquen, som kommanderedes af 2 holstenske sergenter ved navn *Vettan* og *Soltau*, dræbtes eller saaredes.

Efter Marineregimentets nedlæggelse i begyndelsen af forrige aarhundrede blev Soldatesquen i vore orlogsskibe formeret af landsoldater, og det er grunden til, at der ogsaa ligger landsoldater i heltegraven paa Kristianssands kirkegaard. De udgjorde kernen i landgangskompagniet, men forrettede iøvrigt alsidig tjeneste, bl. a. som skildvagter o. l. om bord. Naar der her nævnes *holstenske* sergenter, skyldes det, at soldatesquen blev stillet af tropper fra Københavns garnison, og i 1864 havde man trukket regimenterne med slesvigsk og holstensk mandskab bort fra frontlinien, da de ikke alle var lige paalidelige.

For ikke at blive altfor fortunlet var Løjtnant *Kochs* hund under kampen lukket inde i hans lukaf i fregatten JYLLAND, men forskrækket over kampens bulder nedkom den for tidligt med to hvalpe, der naturligvis blev døbt SCHWARTZENBERG og RADETZKY.

I en bog om Skagen skrives: »... at Madame Thrane, om hvem det ikke skal lades uomtalt, at hun er enke efter Skagboen Søren Jensen Thrane, som hun var forlovet med, da han i slaget ved Helgoland om Bord i Fregatten JYLLAND saarede saa frygteligt, at hans Skæbne blev den mærkeligste af alle de Mænds, der hin Dag blødte for Fædrelandet. Han fik nemlig, som det værste af nitten forskellige Saar rundt omkring paa Legemet, hele Underkæben, Kinderne og en Del af Tungen skudt bort, hvorfor der paa Frederiks Hospital i Kjøbenhavn blev dannet ham en ny Mundhule ved Hjælp af Kødapper fra hans egne Skuldre. Operationen vakte Opsigt i Lægeverdenen over hele Europa, og han overlevede den i flere Aar ...«

Panserskonneren ABSALON, der var underlagt Admiral *van Dockum* i Østersøen, havde haft nogle havarier i daarligt vejr, hvorefter den et par gange havde søgt læ, hvor

det vel ikke havde været strengt nødvendigt — fortæller den senere Viceadmiral *C. F. Wandel*, der var Løjtnant om bord — saaledes den 12. maj, da vi gik til Rønne, hvad der skabte en vis uvilje hos Admiralen mod ABSALONs chef.

I Rønne kom der aviser med resultatet af kampen ved Helgoland om bord, og chefen forstod, hvad det kunne betyde for ham, at bringe nyheden om sejren.

Da ABSALON den 13. om formiddagen traf sammen med eskadren, anmodede chefen pr. signal om at maatte komme om bord hos den kommanderende, men der blev svaret nej — da der derpaa blev spurgt, om der maatte sendes aviser om bord, var svaret atter nej. Da der nu forespurgetes, om der maatte signaleres, kom der et *ja* som svar, men næppe var der afgivet: »Slag ved Helgoland ...« — før ABSALONs chef blev kaldt om bord hos eskadrechefen, og al vrede var glemmt, da Løjtnant *Wilde* med patos og begejstring oplæste det telegrafiske referat af kampen i Berlingske Tidende for den samlede besætning.

Den danske befolknings interesse for kampen ved Helgoland den 9. maj 1864 har siden 50-aarsdagen herfor ogsaa afspejlet sig i ophængning af modeller af 2 af Nordsøeskadrens skibe som votivgaver til forskellige kirker, idet det ikke er bekendt, at der er ophængt en model af korvetten HEJMDAL som kirkeskib.

Kirkeskibsophængningen har i første række ikke drejet sig saa meget om orlogscapitain *E. Suensons* flagskib, skruefregatten NIELS IUEL, idet dette skib kun forekommer i *Kristkirken* i København og i *Tullebølle* kirke paa Langeland — det første sted betegnet som en korvet, i sidstnævnte kirke som lineskib.

Det er derimod mere den nok saa bekendte — stadig eksisterende — skruefregat JYLLAND, som ganske særlig bringes i erindring som kirkeskib. Som saadant er en model af dette skib ophængt i nedennævnte kirker og ophængningsaaret er angivet i parentes:

Juelsminde kirke i Klakring sogn (1914), ophængt i forbindelse med den store veteranfest, der i 1914 var arrangeret om bord i fregatten JYLLAND, der med korvetten DAGMARs rig — dens egen var i tidens løb gaaet tabt — laa opankret i Juelsmindebugten, af fregattens daværende ejer, godsejer *Schou*, Palsgaard.

Som kirkeskib findes JYLLAND endvidere i *Voer Herred* (1917), *Helnæs* i Braag Herred (1929), i *Citadelskirken* i København (1930), *Fuglsbølle* paa Langeland, (1931) *Malling* i Ning Herred (1932), *Taarnby* paa Amager (1941), her ligger den sidstlevende veteran fra Helgoland begravet, *Øster Bølle* i Rinds Herred (1944) og *Lomborg* ved Lemvig (1945).

Endelig er der ophængt modeller af fregatten JYLLAND i *St. John* i Canada (1942) og i *Söderköping* i Sverige (1949), og nu i 1964 ogsaa i domkirken i Kristianssand i Norge.

Af museumsinspektør, dr. phil. *Henning Henningsens* skrift om kirkeskibe, hvorfra disse oplysninger er samlet, fremgaar ogsaa, at da kirkeskibet i Søllerød kirke, en model af fregatten LOUISE AUGUSTA (nu AUGUST), der var skænket af Vedbækfiskere og til hvis 1. ophængning i 1830 sognepræsten og salmedigteren *C. J. Boye* havde forfattet en særlig kirkeskibssalme, i 1881 efter restaurering skulle genophænges, medvirkede musikkorpset fra fregatten JYLLAND, der netop paa det tidspunkt laa til ankers ud for Vedbæk.

Honnens de Lichtenberg.

Sendemandsmødet

(Fortsat fra side 4)

Valgene af hovedbestyrelsesmedlemmer sker jo nu dels paa Sendemandsmødet, dels paa distriktsmøderne, og Dirigenten kunne derfor konstatere, at Hovedbestyrelsen havde faaet følgende sammensætning i henhold til de udsendte forslag, hvortil der var kommet nogle faa rettelser:

Kommandørkaptajn *K. Hertz*, Formand, København. Inspektør *O. H. Maegaard*, Næstformand, Hørsholm/Rungsted. Orlogskaptajn *Janus Sørensen*, Hovedkasserer, Gentofte. Fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg*, Landssekretær, København. Distrikt I, København, vil p. g. af en formaliafejl først blive besat efter Sendemandsmødet. Distrikt II, Sjælland N., Maskinmester *Hans Pedersen*, Frederiksværk. Distrikt III, Sjælland W., Blikkenslagermester *I. Strangholt*, Roskilde. Distrikt IV, Sjælland S., Kontorbestyrer *E. Nielsen*, Næstved. Distrikt V, Bornholm, Kaptajn *C. Thomsen*, Rønne. Distrikt VI, Lolland-Falster, Forretningsfører *E. Semberg*, Nakskov. Distrikt VII, Fyn, Ingeniør *E. Fylling*, Odense. Distrikt VIII, Jylland Sydøst, Fabrikant *M. Burcharth*, Kolding. Distrikt IX, Jylland SW., Direktør *K. Schröder*, Esbjerg. Distrikt X, Midtjylland, Mejeribestyrer *S. Bøgh-Sørensen*, Silkeborg. Distrikt XI, Jylland NW., Manufakturhandler *T. Skaaning*, Ringkøbing. Distrikt XII, Jylland N., Taksator *A. Sørensen*, Aalborg, og Distrikt XIII, Oversøiske afdelinger, Bagermester *A. Echwald*, Godthaab.

Valget af Revisor og Revisorsuppleant gik let og smertefrit som genvalg.

Herefter havde forskellige ordet under »Eventuelt« — dels forespørgsler, kritik og forslag, som Hovedbestyrelsen søgte at besvare efter bedste evne, og saa kunne Dirigenten afslutte det vellykkede Sendemandsmøde, idet dog KD *de Lichtenberg* bragte ham og Kontorchef *Erik Christensen*, Odense, mødernes mangeaarige afstemningsleder, en varm tak for deres veludførte gerninger.

Derefter kunne de mange Sendemænd gaa til frokosten sammen med damerne, der under mødet havde været paa bustur. Der var naturligvis en række taler ved bordet, ligesom der indløb en telegrafisk hilsen fra Æresformanden. Chefen for Søværnet har senere pr. brev beklaget, at den venlige hilsen til ham fra mødet p. g. af en ekspeditionsfejl først kom ham i hænde den paafølgende dag. Admiralen bad hilse alle Sendemændene.

Og saaledes sluttede det udmærkede Sendemandsmøde i Odense, kun et manglede, den nye formand, men Kommandørkaptajn *Hertz* havde i god tid forinden bebudet, at han ikke kunne møde i Odense, da han paa den dag var paa tjenesterejse til Frankrig. Forhaabentlig faar vi set en del til ham i fremtiden.

Referenten.

Tilgang af nye medlemmer april kv. 1964

Aabenraa 5, Aarhus 6, Assens 1, Bornholm 2, Ebeltoft 1, Esbjerg 3, Fanø 1, Fredericia 1, Frederikshavn 5, Frederikssund 5, Frederiksværk 6, Gentofte 3, Glostrup 3, Grenaa 15, Haslev 2, Helsingør 2, Herning 4, Hirtshals 13, Hjørring 10, Korsør 1, København 3, Nykøbing Mors 2, Næstved 1, Padborg 2, Præstø 3, Randers 9, Ribe 1, Saxkøbing 2, Silkeborg 1, Skagen 4, Skanderborg 5, Skive 5, Stevns 4, Struer 4, Stubbekøbing 4, Thisted 1, Varde 1, Vejle 1.

ialt 142 medlemmer.

Samtidig er udmeldt 197 medlemmer.

Fra Hovedbestyrelsen

Marineforeningens æresmedlem, Admiral, Hans kongelige Højhed Prins *Axel* døde 14/7. Fra Marineforeningens første dage havde Prinsen omfattet foreningens virke med stor interesse, og Hans kongelige Højhed havde straks ved Marineforeningens stiftelse indmeldt sig og blev senere udnævnt til æresmedlem, ligesom Prinsen var æresmedlem af Gentofte afd. I et brev til

Kbhvn.s afd.s formand beklagede Admiralen p. g. af sygdom ikke som 50-aars jubilær at kunne give møde ved jubilæumsreceptionen fornylig.

Æret være Prins Axels minde.

Paa Marineforeningens vegne har formanden indskrevet sig paa de fremlagte kondolencelister.

Marineforeningens nye formand, Kommandørkaptajn *K. Hertz* var 13/7 som nyvalgt formand i tiltrædelsesaudiens hos Hans Majestæt Kongen, der er Marineforeningens æresformand.

Efter Sendemandsmødet i Odense har Distrikt I afholdt det bebudede valg, saaledes at Hovedbestyrelsen med Bøghandler *O. Reumert*, formand for Københavns afd., som repræsentant for Distrikt I, nu er fuldtallig. Til medlemmer af forretningsudvalget udover formand, næstformand, hovedkasserer og landssekretær har Hovedbestyrelsen valgt formanden for Næstvedafdelingen, og repræsentant for Distrikt IV, Sjælland S., Kontorbestyrer *Einar Nielsen*, og formanden for Frederiksværk afd. og repræsentant for Distrikt II, Sjælland N., Maskinmester *Hans Pedersen*.

Distrikt VIII, Jylland Sydøst, holdt møde i Fredericia 2/5. af distriktets afd. manglede kun Haderslev og Sønderborg. *Burcharth*, Kolding, valgtes til distriktsrepræsentant for en treaarig periode med *Mathisen*, Graasten, som suppleant.

Distrikt X, Midtjylland, havde paa Helgolandsdagen 9/5 arrangeret en udflugt til Samsø, hvor man kontaktede den lokale MF.-afd., som ogsaa hører til dette distrikt. Der blev sejlet fra Hou til Maarup, hvor der blev overnattet. Næste dag blev den smukke ø gennemgaaet fra nord til syd ved busture formiddag og eftermiddag, inden man ad søvejen stævnedes mod fastlandet. I udflugten deltog 30 medlemmer.

Distrikt VIII, Jylland Sydøst, afholdt 6/6 et vellykket møde paa Bygholm Parkhotel i Horsens, kun de sydligste afd., der netop havde holdt sommerfest paa »Sønderhav«, savnedes. Fra mødestedet i »Vitus Beringsparken« kørtes til Bygholm, hvor man hyggede sig paa terrassen inden skafningen i den pompøse riddersal med sang, mange taler og højt humør.

Horsens afd.s formand, Fuldm. *Møller*, der havde trukket et stort læs ved arrangementet, blev stærkt hyldet — han havde endog sørget for god taffelmusik til skafningen og lidt senere.

Flytningen af Tordenskiolds statue fra Holmens kirkes korsurtegaard

Som kun naturligt har alt om vor store søhelt, vice-admiral *Peter Tordenskiold* lige fra Marineforeningens første dage været omfattet med meget stor interesse inden for foreningen, og flytning af statuen har før været paa tale.

I UNDER DANNEBROGs januar nr. 1919 skrev skovridder *H. Bojesen*, Silkeborg, følgende:

»Der er rejst og rejses mange Mindesmærker og Statuer af udmærkede Medborgere, Tordenskiold har ogsaa sit, nemlig en lille Statue i en Krog ved Holmens Kirke i Skjul af Mur og laaset Gitterport, maaske kun kendt af faa, og saa beskeden og lidet iøjnefaldende paa det Sted, hvor den er anbragt, at den nødvendigvis maa være mindre paaagtet, end den djærve Søhelt og de mange stolte Minder om hans Bedrifter har fortjent det.

Hvornaar Statuen er rejst og af hvem ved jeg ikke, den lader sig maaske ikke flytte, og vilde vel ogsaa være for diminutiv i større og friere omgivelser. Ville det ikke være en Opgave for Marineforeningen at søge et andet og større Mindesmærke for Tordenskiold rejst? En Statue maa f. Eks. kunne anbringes frit og smukt i Langelinieanlægget paa Højen v. f. Lystbaadehavnen, hvor han kunne se ud over det Vand, der var hans Element, og over mod Broderfolket, med hvilket han stred saa mangen en ridderlig Dyst«.

Tanken var smuk, men hertil skal blot oplyses, at det paatænkte sted bærer nu det smukke monument for de altfor mange danske søfolk, der satte livet til under første verdenskrig. Men først godt 40 aar senere rejste *Danmarks Marineforening* i samarbejde med *Norges Orlogsforbund* en mindesten paa Tordenskiolds dødssted ved landsbyen Gleidingen S. for Hannover.

Stud. mag. *Bjergs* artikel i forrige nr. af medlemsbladet har foranlediget efterfølgende bemærkninger:

I april nummeret af UNDER DANNEBROG foreslaar stud. mag. *Hans Christian Bjerg*, at statuen af Tordenskiold flyttes fra Korsurtegaarden til arealet uden for kirken ved den saakaldte Kronometertrappe. Forslaget om opstilling er bl. a. begrundet med, at Tordenskiolds kiste sandsynligvis er blevet ført op ad denne trappe, da den kom hjem efter søheltens død i Tyskland.

Denne antagelse er ikke rigtig. Kronometertrappen var ikke anlagt i 1721, da Tordenskiolds kiste blev ført hjem. Trappen er formentlig bygget omkring 1830—34 i forbindelse med, at Søkort-Arkivet i 1827 flyttede ind i den nye bygning mellem kirken og den nuværende Nationalbank. Trappen er aftegnet paa et haandtegnat kort fra 1846 (Nationalmusæets arkiv), men findes ikke paa ældre kort over området.

Adgangen til Holmens kirke fra søen fandt i 1721 sted ad den saakaldte Vandport. Denne var — saavidt vides — oprindelig en gennemføring i den vold, der var anlagt øst for kirken ud mod Holmens Kanal (nuv. Havnegade), der paa det tidspunkt var kanal. Gennemføringen ses paa Wicks maleri af København fra 1611 samt paa Resens perspektivkort over København 1674.

I midten af 1600-tallet sløjfedes volden, men Vandporten bevarede som en trappe, der førte ned til kanalen. Trappen bibeholdtes tilsyneladende indtil kanalen i 1860-erne blev kastet til og findes gengivet paa et fotografi fra denne tid (FØR og NU, 1915, II side 287).

Det var uden tvivl ad denne trappe, at Tordenskiolds kiste ved nattetid den 3. januar 1721 førtes til Holmens kirke baaret af underofficerer og i lyset fra 6 skoledisciples lygter.

Forslaget om en flytning af statuen kan jeg iøvrigt i princippet tiltræde. Den nuværende placering er uheldig. Spørgsmaalet er blot, kan man finde en anden og bedre placering?

Det fremsatte forslag om at opstille den ved Kronometertrappen forekommer mig ikke at være den ideelle løsning, pladsen er bl. a. for lille.

Bedre ville det efter min mening være at anbringe statuen paa plænen foran kirkens hovedindgang i stedet for den der opstillede buste af biskop Fog. Ganske vist ville Tordenskiold ogsaa der komme til at staa bag et gitter, men alligevel betydelig mere synlig end i Urtegaarden. Denne placering ville ogsaa være mere i overensstemmelse med gavernes oprindelige tanke og ønske.

E. Borg,

Kommandørkaptajn

leder af

Søværnsstabens krigshistoriske arbejder

Min opmærksomhet er blitt henledet på den særdeles velkrevne artikel av hr. *Hans Christian Bjerg* som er indsat i UNDER DANNEBROGs hefte for april d. å. angående ovenstående emne. Fra et norsk standpunkt seet vil jeg gjerne gi min fulde tilslutning til hans forslag. Det lille avlukke, om man så kan kalde det, ved Holmens Kirke hvor statuen nu står, er åbenbart litet egnet for formålet. Søhelten er her helt indeklemt bag det jerngitter som omgir stedet, og en uheldigere plasering for en så dådrik og handlekraftig mand som ham kan neppe tenkes. Med sitt friske, freidige og åpne sind trenger han i sandhet fritt armslag omkring seg.

Som bekjendt foretar den norske »rødruss« (d. e. artianere) hvert år en masseferd til København, og en av de første ting den da gjør er å nedlegge en krans ved sitt styre på Tordenskiolds statue i nærvær av alle ferdens deltagere. Gitterporten blir i den anledning oplukket av Kirkens myndigheter, men alligevel blir pladsen altfor snever til at denne høitidelighet kan få det rette preg. Dette forhold er derfor altid gjenstand for beklagelse. Også denne omstendighet taler i sitt mon for at statuen flyttes til et bedre og mere åbent sted.

Hvad angår selve spørsmålet om hvorhen minnesmerket i tilfelde bedst skal flyttes, er jeg ikke kompetent til å uttale meg. For det første er dette et rent indre dansk anliggende som en fremmed ikke bør blande seg op i, og dernest trenger det til bedømmelse av forholdet en lokal-kundskap som en udenforstående ikke lett kan besidde. Det viktigste under norsk synsvinkel er at den av hr. *Bjerg* utkastede tanke om statuens plasering på et mere skikket

sted kan virkeliggjøres. Det er å håbe at så kan skje så hurtigt som overhodet gjørlig.

Ikke mindst Norsk Tordenskiold-Forbund hvis formand undertegnede er, ville hilse en sådan forføining med særlig glede.

Oslo, den 9. juli 1964.

Finn Koren
Minister.

I mit indlæg i forrige nr. af UNDER DANNEBROG udtrykte jeg det haab, at mit forslag om en flytning af Tordenskioldstatuen ville faa tilslutning. Det er glædeligt for mig at kunne sige, at reaktionen har været baade gunstig og stor.

Der synes at herske enighed om den uheldige placering, som statuen har, og at den bør fritstilles eller flyttes, blot er ønskerne om dens nye placering forskellige.

Jeg nævnede som eksempel paa en hurtig og billig løsning, der ikke ville kræve et større apparatur, en nyplacering af statuen ved den saakaldte Kronometertrappe. Jeg er naturligvis klar over, at der er mange andre steder, som ville være fortrinligere ved en nyplacering.

En endelig placering skal ikke diskuteres her. Der maa paa det nuværende stadium primært arbejdes for en flytning under alle omstændigheder.

Jeg er gennem breve og samtaler blevet bekendt med mange forslag til nyplaceringer. F. eks. er foreslaet Det kgl. Biblioteks have. Et forslag, der synes at være et sandt »Columbus' æg«, gaar ud paa blot at fjerne jerngitteret foran statuen!

Den placering, som kommandørkaptajn Borg foreslaar i sit indlæg i nærværende nr., synes absolut værd at overveje. Sat paa en høj sokkel, vil Tordenskioldstatuen i denne opstilling være særdeles heldigt placeret. Blot tror jeg, at det er en farlig ting at komme ind paa at flytte andre mindesmærker for at skaffe Tordenskioldstatuen en bedre placering. Jeg takker iøvrigt kommandørkaptajnen for den interesse for sagen, som hans indlæg afslører, og for den interessante berigtigelse af mit indlæg m. h. t. Kronometertrappen.

Det første indlæg, der bringes i disse spalter, har jeg først stiftet bekendtskab med efter, at det forrige nr. var udsendt.

Det har været paa en gang opmuntrende og nedslaaende for mig at læse dette indlæg. Opmuntrende, fordi det i det væsentlige indeholder de samme synspunkter, som jeg har gjort mig til talsmand for. Nedslaaende, fordi indlægget med disse synspunkter er 45 aar gammelt!!

Ved siden af Bojesens indlæg i 1919 stod en opfordring til at opsætte et mindesmærke paa Olfert Fischers grav. Dette blev gennemført af en komité bestaaende af fremtrædende mænd inden for Søværnet og Marineforeningen efter en storstilet indsamling blandt privatpersoner. Derimod ses der ingen reaktion at have været paa Bojesens indlæg.

Den tilslutning, som mit forslag har mødt, synes at vise, at der nu er grobund for den slags tanker, og at planen er moden til udførelse. Der vil derfor blive arbejdet videre med sagen.

Hans Christian Bjerg, stud. mag.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgæster —

50-aars jubilæer

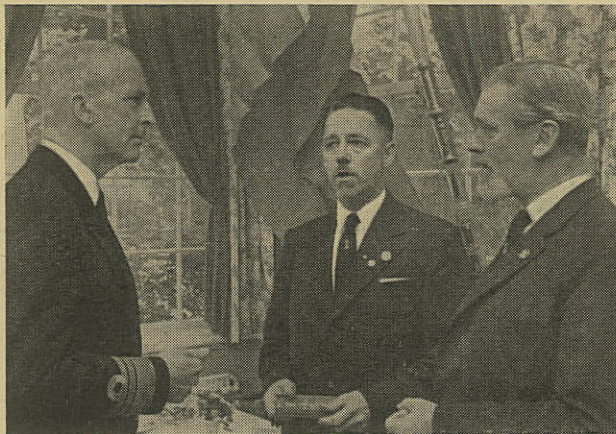
Maribo afd. fejrede den 20/4 sit 50-aars jubilæum under festlige former.

Hovedforeningens gave, en baadsmanspibe med kæde, blev overrakt af distriktets hovedbestyrelsesmedlem, E. Semberg, Nakskov, da formanden, Kommandør Lichtenberg, var forhindret i at deltage i festen.

Efter spisningen holdtes generalforsamling. Her blev givet haandslag paa, at der nu skulle mere liv i afdelingen.

Den helt nye bestyrelse kom til at bestaa af: Erik Fabienke (formand), N. Agergaard (kasserer), Mogens Knudsen (sekretær), G. Danielsen og Holmquist.

Jubilæet blev forøvrigt omtalt i forrige nr. af medlemsbladet.

Chefen for Søværnet, VA Pontoppidan, gratulerer formanden for Kbhv.s afd., boghandler O. Reumert, til afd.s 50-aars jubilæum. Tilhøjre ses MF.s formand, KK Kai Hertz.

Københavns afd. fejrede 2/7 sit 50-aars jubilæum under beskedne former. Straks om morgenen havde bestyrelsen lagt krans paa de tidligere formænds grave, og kl. 0900 var der reception i Marinestuen i Restaurant Kongens Have. Der mødte gratulanter fra nær og fjern, der kom blomster og gaver, ligesom der ogsaa indkom mange bidrag til støtte for afdelingen og dens arbejde. Blandt gratulanterne saas: Forsvarschefen, General Ramberg (oprindelig soofficer overgaaet til Flyvevaabnet), Chefen for Søværnet, VA Pontoppidan, den afgaaede og den nuværende formand for MF., MF.s gamle næstformand, Chr. Bonnellycke, Ordförande for Flottans Män i Malmö, KK Asberger, Holmens provst, Harald Sandbæk, talrige repræsentanter for de københavnske Soldaterforeninger, for Marineforeningens Hovedbestyrelse, for naboafdelinger m. fl. 2 gode og ihærdige medlemmer, Assurandør O. Wilken og Inspektør S. Søeborg udnævntes til æresmedlemmer. Af 50-aars jubilæer, hvoraf afd. har 5, var kun mødt Lokomotivfører H. O. Jensen, som fik overrakt afd.s første 50-aars emblem. Paa afd.s ældste og smukkeste klenodie, »Æresraaberen«, blev anbragt 3 sølvplader til minde om mænd, der havde øvet fortjenstfuld indsats for Kbhv.s afd.: den tidligere formand, Groserer H. H. Poggensee og den tidligere næstformand, Maskinmester A. Gjerding, begge snart forlængst døde — samt den nu afgaaede formand for Marineforeningen, KD de Lichtenberg, der takkede for den store ære.

— og saa tager vi et 40 aars jubilæum med her. Det var Haslev afd., som 20/6 klarede de 2 snese. Det blev markeret ved en fest, hvor afd. fik et kvindeligt æresmedlem, fru Lisa Rasmussen, der er enke efter afd.s første formand. Endvidere

blev afd.s gode ven og velynder, modelskibsbygmester *Bai* fra Elmshorn som tak for sin interesse for Haslev afd. udnævnt til æresmedlem — i dagens anledning havde han skænket et maleri af *Niels Iuels* flagskib under kampen i Køge bugt 1677.

Distriktets hovedbestyrelsesmedlem, Kontorbestyrer *Einar Nielsen*, Næstved, bragte hilsen baade fra Hovedbestyrelsen og fra sin egen afd. Endelig blev et trofast medlem, kok *Erik Christensen*, der i 15 aar havde været medlem, men p. g. af tjeneste kun havde deltaget een gang i møderne i disse aar, stærkt hyldet — ikke mindst da han som kok paa hotellet havde staaet for maden, han blev udnævnt til afd.s mesterkok og fik overrakt et forklæde med MF.s emblem. Der blev sendt hilsen til æresformanden og et takketelegram indløb fra Hans Majestæt Kongen — iøvrigt var der et væld af taler, telegrammer, hilsner — givet og modtaget i den bedste feststemning.

Forenings- Meddelelser

Herning afd. mindedes ved sin genfs. 27/2 afdøde *Frederik Lyager* og æresmedlemmet, *Aage Philipsen*. Alle valg var genvalg, og bestyrelsen blev reduceret fra 7 til 5 mand.

Ribe afd. holdt genfs. 2/3, hvor man mindedes det afdøde bestyrelsesmedlem, *Villy Andersen*. Forrige aars distriktsudflugt gik til Ribe, men der var for faa deltagere, hvorfor det maa haabes, at turen i aar til Skjern, maa faa større tilslutning og den samme gode stemning som i Ribe. Afd. har haft besøg af hollandske orlogsgaster og norsk marinehjemmeværn. Danmarks-Samfundet har skænket afd. en ny fane, og den blev overrakt ved en højtidelighed senere paa aftenen af Samfundets repræsentant, Købmand *Henry Nielsen*.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav afholdt genfs. 9/3 — vel er skytternes antal steget, men man kan godt tænke sig lidt mere aktivitet, saaledes at placeringen ved landsskyttekonkurrencerne kunne blive bedre. »Katteskudningen« vil blive afholdt til efteraaret i forbindelse med lavets 10-aars jubilæum.

Helsingør afd.s formand, Lokomotivfører *O. R. Wedam*, blev paa grund af daarligt helbred paa genfs. 19/3 som formand afløst af Ekspedient *Marinus Petersen*.

Herning afd. havde en stand paa udstillingen »Ferie for alle« 25—30/3, hvor kommandobro, skibsklokke, lanterner m. m. var rigget op, og et opsat skilt opfordrede gamle orlogsgaster til at være med i Marineforeningen.

Hals afd. har efter genfs. konstitueret sig med Lods *A. M. Jensen* som formand, *Harry Sørensen*, Bisnap, som næstformand og *Laurits Bergmann* som kasserer.

Aarhus afd. afholdt 1/4 sit aarlige torskegilde i Marinestuen, 30 kammerater skaffede og morede sig hyggeligt sammen, som det sømmer sig gamle orlogsgaster.

Københavns afd. samledes 2/4 paa Orlogsmuseet for at mindes slaget paa Rheden. Efter en grundig, saglig omvisning i den meget interessante udstilling samledes man til kammeratlig samvær i Marinestuen i Kongens Have.

Kongens Lyngby afd. fejrede sin 20-aars fødselsdag ved en sammenkomst i Marinestuen i »Lottenborg«, hvor afd. var vært. Blandt gæsterne saas først og fremmest Arveprins *Knud*, Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg*, *KK Kai Hertz* og *Grosserer Chr. Bonnelycke* samt flere kammerater fra *Flottans Män* i Halmstad med ordförande,

Sv. E. Wendel, i spidsen — men først og fremmest var alle damerne med.

Silkeborg afd.s medlemmer var 4/4 indbudt til teateraften, hvor *Odder Amatørteater* opførte: »Du kan ikke tage det med dig« —, efter forestillingen var der dans.

Stubbekøbing afd. havde godt fremmøde til sin genfs. 4/4 og til den forudgaaende skafning. Afd.s hidtidige kasserer, *Harald Jensen*, valgtes tillige til formand. Distriktets hovedbestyrelsesmedlem, *E. Semberg*, deltog i genfs.

Sakskøbing afd.s 50-aars jubilæum 6/4 blev indledet med kransenedlægning paa stifterens og et æresmedlems grave. Ved selve festen bød afd.sformanden, bagermester *Schultz*, velkommen, og montør *P. Vilh. Nielsen* talte for Kongen, fra hvem der var indløbet en tak for en telegrafisk hilsen. Blandt de mange talere var ogsaa Marineforeningens formand. I festen deltog to æresmedlemmer, men heraf var den ene som 50-aars jubilar medstifter af afd. Det blev i det hele taget et jubilæum til stor glæde for afd. og dens medlemmer.

Gentofte afd. samledes til familieaften 9/4, hvor der blev forevist en smuk farvefilm om Tronfølgerens rejse til Thailand — derefter dans paa dækket.

Hadsund afd. samledes til genfs. 14/4. Genvalg. Til sendemænd valgtes *G. V. Larsen*, *Gudmann* og *P. H. Wenslev*, den sidstnævnte kom desværre ikke med p. g. af sygdom, og det blev ogsaa den sidste generalforsamling for den gamle formand, som saa snart skulle følge sin mangeaarige gode kammerat *Jacob Brandt*, der netop blev mindet den aften.

Skagens afd. udsatte en præmie til Sætte- og kystskippereksamen i Skagen, den blev af afd.s formand, Havnemester *Aa. Petersen*, overrakt til *Per Christensen*.

Roskilde afd. sluttede 18/4 sin vintersæson med en forårsfest, efter skafningen festedes med musik og dans.

Hillerød afd.s genfs. fandt sted 1/5, og bestyrelsen fik flg. sammensætning: *Ferd. Andersen*, formand, *Thines Hansen* — ny som næstformand, *Aage Jørgensen*, sekretær, og endelig nyvalgte ogsaa *L. Egon Nielsen*.

Københavns afd. genoptog 3/5 den gamle tradition med et foraarsbesøg paa Holmen, — denne gang i samarbejde med *Frederiksberg* og *Gentofte*. Velfærdsofficereren paa Marinekaserne København, *SL Frydendahl Petersen*, bød velkommen og bragte hilsen fra Chefen. Efter kransenedlægning ved mindestenen drog man med afd.s musikkorps i spidsen rundt paa Holmen og fik de minderige steder forklaret, ligesom der ogsaa var besøg ombord i et af Flaadens største skibe — og derefter samledes man til frokost i kaserens spisesal. 6 nye medlemmer fik deres emblem overrakt af *KK Kai Hertz* og mange havde ordet og udtrykte tak for genoptagelsen af denne foraarsudflugt for tre afdelinger, hvor man især havde glædet sig over ogsaa at have damerne med. Dagen sluttede med en sejltur rundt Trekroner og langs Langelinie til Kongetrappen ved Toldboden.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgaster

fra alle aldre og nye maritime
tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

Kongens Lyngby sluttede sin sæson 5/5 med en foredragsaften, hvor *Borge Mikkelsen* (Havnens Mike) causerede over emnerne: »Søfolk før og nu« — samt »Sømænd i havn«.

Glostrup/Taastrup afd. sluttede foraarssæsonen med et møde i »Kahytten« 5/5, hvor *Einar Petersen* underholdt med en meget interessant beretning fra de gamle sejlskibes dage.

Aarhus afd. deltog i mindehøjtideligheden ved Søfartsmonumentet den 5/5, hvori ogsaa deltog repræsentanter for Aarhus by og adskillige foreninger og institutioner. Højtideligheden blev indledt med en kort tale af formanden for Marineforeningens Aarhus afd., Assistent *Knud Jacob Birthin*, der bl. a. fremhævede, at den bedste maade, hvorpaa vi kunne ære vore omkomne søfolks minde, var ved, at vi — i deres aand — viste vilje til at værne om vor frihed. — *Birthin* satte derefter paa Marineforeningens vegne et blomsteranker ved monumentets fod.

Aarhus afd.s formand, K. J. Birthin, taler ved søfartsmonumentet 5/5. T. v. afd.s 2. viceformand A. B. Amdissen.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav afsluttede vinterskydningerne med en fugleskydning paa Kristi Himmelfartsdag (7/5).

Herning afd. afholdt 9/5 fregatskydning med god tilslutning, afd.sformanden, *William Nielsen*, blev ny fregatkaptajn.

Aarhus afd. var med sin gamle fane fra 1910 repræsenteret ved højtideligheden ombord i fregatten JYLLAND paa Helgolandsdagen.

Frederikssund afd. valgte ved sin genfs. 12/5 Hotelejer *Fritz Flindt*, Hotel Isefjord, til formand og Maskinmester *Jørgen Larsen* til kasserer.

Kolding afd. havde 6/6 samlet alle distriktets afd. til sommerfest i Horsens. Der var fri kørsel og derpaa omvisning i Bygholmparken, fællesspisning og til slut dans paa dækket til kl. 2400.

Viborg afd.s indkaldelse til fregatskydningen 6/6 i Undalslund var som sædvanlig affattet i spøgefulde vendinger, alene det borgede for en fornøjelig sammenkomst og god kapskydning for de 25 deltagere. *Poul Gregersen* blev fregatkaptajn. Præmieuddelingen fandt sted ved skafningen, hvor mange kammerater havde ordet.

Helsingør afd. holdt sin fregatskydning 7/6 med god tilslutning, kl. 1200 gik krudtkammeret i luften, og grovsmed *Knud Jørgensen* blev fregatkaptajn ved *Egon Hansens* skud. Efter skydningen kom damerne med madkurvene og præmierne blev uddelt.

Nykøbing Sj. afd. har den 9/6 afholdt ordinær genfs. paa Hotel du West med dagsorden ifølge lovene. Formandens beretning og regnskab blev godkendt. Samtlige valg var genvalg. Dog nyvalgte *Steen Thomsen* til revisor. Efter generalforsamlingen kammeratligt samvær.

Næstved, Præstø, Vordingborg, Skelskør og St. Heddinge Marineforeningsafd. afholdt den 13/6 fælles udflugt til Omø. Man samlede i Skelskør havn, hvor ca. 100 medlemmer med damer gik ombord og i det pragtfulde vejr nød den dejlige sejltur. Efter ankomsten til Omø gik turen til forsamlingshuset, hvor madkurvenes indhold bekom de gæve gutter og damerne vel. Der blev tid til et par timers dans før hjemturen. En dejlig dag i kammeratligt samvær.

Aarhus afd. var med sin gamle fane repræsenteret ved Valdemarsfesten i Domkirken 15/6.

Kolding afd. afholdt fregatskydning i Bramdrup Skovkro 20/6 — arrangeret som en eftermiddagsudflugt fra kl. 1430—1730 — med god tilslutning og fine skyderesultater.

Helsingør afd. stod Sct. Hansaften til søs med Sundbussenes M/S JEPPE, hvor der kunne faas baade kaffe og pølser.

Kontakt med udlandet

I det franske ugeblad COLS BLEUS (Blaa Kraver), der udgives i fællesskab af den franske orlogsmarine og den store franske »Marineforening« kunne i nr. 852 af 4/7 i aar læses:

Tak til UNDER DANNEBROG.

I vort nummer 846 af 23. maj 1964 bragte vi paa for-siden et meget »manende« billede, taget af den dygtige reporter René-Paul Bonnet fra B.E.A. Det viste orlogsgaster fra den franske Marines lette eskadres skibe, vi havde anslaaet det til at være i Hamburg, men det var en stor fejltagelse, det var i København, kun danske kunne identificere stedet med Nyhavnscaféen »Kap Horn« — fejlen er nu rettet.

I alt fald er vi glade over at have kontaktet den danske redaktør, som sendte det smukke blad UNDER DANNEBROG, som vi forstaa er medlemsblad for de gamle danske orlogsgaster.

I samme konvolut var medsendt nogle meget smukke Mærkater, der viste danske skibe fra alle tidsaldre. Det er et glimrende initiativ, som maaske var noget for os med maritim propaganda for øje.

Forklaringen herpaa er, at UNDER DANNEBROG's redaktør havde opdaget fejlen, »Kap Horn« i Nyhavn ligger jo paa vejen til Hovedkontoret, og benyttet denne anledning til at etablere kontakt med Frankrig ved at sende medlemsbladet og et mærkathæfte til COLS BLEUS' redaktion, notitsen bragte ogsaa den franske marineattaché i København ind i billedet, ogsaa han har modtaget UNDER DANNEBROG samt Mærkathæfte og Mærkatark.

Randers afd.s æresmedlem, maskinfabrikant *Niels M. Welløw* afgik 14/3 ved døden. Efter sejlads som maskinmester i de unge dage skabte han sig en virksomhed i land og blev medlem af Marineforeningen, hvor han i mange aar virkede i bestyrelsen; en god kammerat, der vil blive savnet af mange.

Bogense afd.s medlem, kærner, tidl. løjtnant af reserven *Viggo Lauritsen* afgik ved døden 28/3, 68 aar gammel, han havde været medlem siden *Bogense* afd.s start i 1942.

Den 3/4 mistede afd. sit ældste medlem i skipper *Marius Mortensen*, 85 aar gammel. *Mortensen* havde aftjent vpl. i 1898 og havde fra afd.s start deltaget i foreningslivet, det var særlig *Marinestuens* ve og vel, der laa ham stærkt paa sinde.

Hjørring afd.s tidligere formand, bogtrykker og byrådsmedlem *W. Gram Mikkelsen* afgik ved døden 6/4. Med megen stor interesse og aldrig svigtende iver virkede *Gram Mikkelsen* for sin afdeling, ja, for hele *Marineforenings*arbejdet. Han var ankerstenen i afd.s mærkearbejde med musikkorps, marinestue, sendemandsmøde, den store mindefest ved *Maarup kirke* i 1958 og meget andet. For *UNDER DANNEBROGS* redaktion

var han en god faglig raadgiver, som vi er megen tak skyldig. Sygdom og kommunalarbejde optog hans tid i de senere aar, men han vil altid blive mindet som *Hjørring* afd.s initiativrige og dygtige, impulsive formand.

Ved *Sendemands*mødet i *Odense* savnedes tre gamle faste deltagere. Brobetjent og baadebygger *Jacob Brandt* afgik ved døden 8/4. Som ung havde han faret til søs, i 38 aar var *Brandt* ansat ved *Hadsund jernbane*bro og drev samtidig et mindre skibsbyggeri. Ved afd.s oprettelse i *Hadsund* i 1922 blev han medlem af bestyrelsen og virkede som kasserer i en meget lang aarrække, ligesom han ogsaa havde været næstformand i en længere periode. Gennem 40 aar var han sendemand og det var et savn, at hans plads stod tom i *Odense* i aar.

Kammerater fra *Hadsund* afd. bar ham til graven og her bragte afd.s tidl. mangeaarige formand, direktør *P. H. Wenslev* en varm hilsen og tak til sin mangeaarige medarbejder.

Det var *Wenslevs* sidste handling for *Marineforeningen*, fra sit sygeleje sendte han en hilsen til *Sendemands*mødet, som han svigtede for første gang i de 42 aar afd. havde eksisteret, og 25/6 afgik den gamle *Marineforenings*veteran ved døden. Gennem 32 aar havde han med fast og myndig haand ledet *Hadsund* afd. og med ham er en af *Marineforeningens* allerældste og bedste støtter gaaet bort.

Den tredje af de kendte ansigter fra *Sendemands*møderne, der i aar fik lovligt forfald var overmatros *H. C. Leismann* fra *Morsø* afd. I 35 aar havde han været medlem af afd., deraf i 20 aar som kasserer. Han ramtes af et hjerteslag, da han cyklede paa havnen. 6 marinekammerater bar vor gode ven til graven, hvorover afd.s flag sænkedes til en sidste hilsen.

Faxe-Faxe Ladeplads afd. har ved fisker *Hans Christoffersens* død mistet et interesseret medlem, den gode kammerat, der vil blive savnet i vennernes kreds, havde ogsaa en kort tid været formand for afd.

Esbjerg afd.s mangeaarige medlem, fiskeskipper *Frands P. Enevoldsen* afgik ved døden 14/4, han var et trofast medlem, der deltog i afd.s sammenkomster i den udstrækning, det var ham muligt. *Enevoldsen* blev begravet i dybeste stilhed.

Randers afd. mistede et af sine gode og trofaste medlemmer ved maskinsnedker *Harry Jensens* pludselige død 19/5 — han var en af de stille inden for afd., som vil blive mindet for sin trofasthed.

Randers afd.s æresmedlem og tidligere formand, overmaskinmester *G. Fich* døde 24/5 efter længere tids sygdom. Han tjente i *Marinen* under første verdenskrig og kom i 1919 til *Randers el-værk*, hvor han senest var overmaskinmester. Han efterfulgte *Chas. Mortensen* som formand og gjorde et stort arbejde som saadan, indtil han i 1961 trak sig tilbage. Ved afd.s 45 aars jubilæum blev han udnævnt til æresmedlem, hvad der glædede ham meget. *Fich* vil blive savnet og mindet som en jovial og afholdt kammerat.

Tidligere bestyrelsesmedlem af *Marineforeningens København*s afd. og mangeaarig forretningsfører i *Dansk Styrmandsforening*, *Henry J. Christiansen* afgik ved døden 5/5 i en alder af 75 aar.

Christiansen var en betydende personlighed indenfor dansk Søfart, en fremragende organisationsmand, hvis raad og venskab man kun kunne glæde sig over. Som husfælle og som vært i »*Navigatørernes Hus*« var han *Marineforeningens* en god ven, og fra *Hovedbestyrelsen* skal lyde en varm tak for mangeaarig gæstfrihed i *Styrmandsforeningens* lokaler efter møderne.

Fra *Helsingør* afd. er der kommet bud om, at et ungt medlem, sergent *Anthony E. R. Hansen* fra *Snekkersten* er omkommet ved at falde overbord fra en motortorpedobaad under øvelse i *Kattegat* den 2/6.

Thisted afd.s tidligere formand, fhv. *Havnefoged Th. Madsen*, er afgaaet ved døden i beg. af juli, igen er der een af *MF.s* gamle ivrige og trofaste forkæmpere, en rigtig gammel søulk, gaaet bort. Han var stifter af *Thisted* afd. og formand her i en aarrække; ved sin afgang i 1960 udnævntes han til æresmedlem.

Københavns afd.s medlem *Carl Bick*, der var 50-aars medlem, afgik kort før afd.s 50-aars jubilæum ved døden.

Kolding afd.s medlem, *E. Hansen*, er for nylig afgaaet ved døden.

Viborg afd. har mistet 2 gode kammerater, idet baade *Glarimester Harry Nielsen* og *Maskinmester C. Laursen*, *Højbjerg pr. Rødkær*bro, er afgaaet ved døden.

Frederikssund afd. har ved dødsfald mistet 2 gode kammerater i K. Busk og G. F. Westring.

Da musikinstruktør Orla Petersen den 17/4 svang taktstokken over Marineforeningens Københavns afd.s musikkorps, da det med klingende toner spillede for landsoldaterne ved HANS BROGES afgang til Sønderborg paa turen til Dybbøl, anede ingen, at det var sidste gang, vi saa den afholdte musiklærer i funktion.

Paa fremragende maade bistod han med sine unge musikere ved Marineforeningens forskellige arrangementer gennem aarene, specielt de aarlige jubilæarstævner. Hans høje ranke skikkelse, hans smil og glade humør vil blive savnet og mindet i lang tid.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

- 15/4 Proprietær Marius Kaasgaard, Vester Hassing, Hals afd., 75 aar.
15/4 Rutebilejer Alfred Mikkelsen, Hals afd., 65 aar.
8/7 Glarmester P. J. Delfs, Roskilde afd., 85 aar.
14/5 Carl Uldal Petersen, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
24/6 Hans O. Bidstrup, Kongens Lyngby afd., 91 aar.
24/6 Emil Topp, Kongens Lyngby afd., 70 aar.
28/6 Marinus Jørgensen, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
9/7 Peter Laugesen, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
18/7 Bernhard Larsen, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
20/7 Julius Bryder, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
20/7 Fiskeeksportør C. Grube Hansen, tidl. mangeaarig formand i Skelskør afd., 70 aar.
22/7 Harry S. Johansen, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
28/7 Børge Ørum-Larsen, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
3/8 Hans Gøtz, Københavns afd., 70 aar.
13/8 Ernst V. Rigelsen, Kongens Lyngby afd., 60 aar.
15/8 Vilh. Aage Bahnsen, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
17/8 Røgeriejer Ejler Jensen, Københavns afd., 60 aar.
25/8 Maskinmester I. P. Iversen, Kongens Lyngby afd., 81 aar.
28/8 Overbetjent Eiler Mortensen, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
28/8 R. P. Madsen, Horsens afd., 70 aar.
28/8 Rutebilejer Ejnar Peter Jørgensen, Thurø, Svendborg afd., 80 aar.
2/9 Glarmester Hans Kleofassen, Holbæk afd., 70 aar.
3/9 Skibstømmer Henry Dallgaard, Aarhus afd., 70 aar.

- 12/9 Blikkenslagermester I. Strangholt, formand for Roskilde afd. og medlem af MF.s hovedbestyrelse, 50 aar.
19/9 Lokomotivmester H. P. Christensen, Aarhus afd., 70 aar.
20/9 Skibsfører C. A. Christensen, tidl. formand for Svendborg afd., 80 aar.
25/9 Smedemester Niels Chr. N. Corfitzen, Svendborg afd., 60 aar.
25/9 Vognmand Marius J. Johansen, Svendborg afd., 65 aar.
28/9 Overassistent Kaj Granov, Aarhus afd., 65 aar.
1/10 Hans Strand, Struer afd., 75 aar.
4/10 Maskinmester A. P. M. Sørensen, Silkeborg afd., 60 aar.
6/10 Skibsfører Niels Rasmussen, Svendborg afd., 65 aar.
7/10 Slagtermester A. Frost, Glostrup/Taastrup afd., 70 aar.
10/10 Bogtrykker F. Stecker, Silkeborg afd., 60 aar.
11/10 B. Sørensen, Horsens afd., 50 aar.
13/10 Lokomotivfører J. E. Elmue, Næstved afd., 80 aar.
24/10 Ole Pedersen, Struer afd., 50 aar.
24/10 Bagermester Aksel Petersen, Næstved afd., 75 aar.
28/10 Skibsfører E. Andersen, Aarhus afd., 80 aar.
5/11 Trafikkontrollør O. C. Dyrlund Hansen, Aarhus afd., 65 aar.
17/11 Dykker Aage Hansen — ogsaa kendt under navnet »Bamse« — Randers afd., 60 aar.
18/11 K. T. Petersen, Horsens afd., 50 aar.

Boganmeldelse

VIKINGENs forlag har aar efter aar forstaaet at tilrettelægge sit tekniske aarshæfte paa en saadan maade, at man ser hen til dets fremkomst hvert aar ved sommertide — og heller ikke i aar har dette udmærkede og oplysende, interessante hæfte skuffet. Her er meget at hente for alle søinteresserede og tilmed er de mange lodige artikler ledsaget af et væld af smukt billedstof, mange i farver.

Frederiksberg afd. vil som præmier til Idrætsstævnet paa Holmen og geværskydningen paa Amager i aar uddele eksemplarer af KD F. H. Kjølens bog »Fregatten fortæller«.

Ved den store sejl-skoleskibs-kapsejls over Atlanten i sommer har skoleskibet DANMARK paa udmærket maade vist vore nationale farver ved at placere sig paa andenpladsen.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Tegigaardshaven . Tlf. 1986
Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og
transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

— han gjorde, som vi andre
har gjort det i sommer —
han lod det regne —

BORNHOLM**Skibsprovierantering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSEMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270**ESBJERG****Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTTØRRERI
*ESBJERG***»Hotel Spangsbjerg«**Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen

Skibsbyggeri

ESBJERG TLF. 2053

FREDERIKSHAVN**ELECTRA 1/s**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen**& Kryger** INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aens Vaadbinderi

Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.

Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELT FABRIK

Randers

Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN**Oscar Skougaard**

Aut. installatør Tlf. 41345

Skibsradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger
Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen

Tlf. 41423

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE

A/s Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEMBER AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER